

15. Food Technology International. *New Frontiers in Personalized Nutrition and Food Printing*. 2022. Vol. 35, № 2. С. 112–128 [in English].
16. Modern Restaurant Management. Trends in Ghost Kitchens and Delivery Logistics [Електронний ресурс]. URL : <https://www.modernrestaurantmanagement.com> [in English].
17. Journal of Hospitality and Tourism Management. Restaurant Resilience in Post-COVID World. *Elsevier*. 2021. Vol. 49. С. 120–135 [in English].

N. ZUBAR, M. ZHEPLINSKA, I. KORETSKA, V. SHEVCHENKO. Innovative trends in food enterprises: technology, organization, logistics.

The modern food industry, in particular the restaurant industry, is undergoing a dynamic transformation under the influence of globalization processes, digital innovations and changes in consumer preferences. The restaurant industry is a dynamic industry that quickly responds to changes in consumer expectations, technological development and environmental challenges. The successful operation of a modern catering establishment involves the integration of innovative technologies, effective organization of production and service processes and modern logistics. These components are interconnected and form the basis of a competitive restaurant business.

The article analyzes the latest innovation trends in the food industry, in particular in restaurant enterprises, with a focus on technological innovations, organizational approaches and logistics strategies. It is noted that modern food enterprises are actively using the latest technologies to optimize production processes, improve service quality and reduce costs. In particular, the article considers the automation of culinary preparation, the use of digital technologies for ordering and payment, as well as innovations in packaging and storage of products.

Special attention is paid to organizational aspects, in particular, the implementation of flexible management models that allow you to quickly adapt to market changes and change strategies in accordance with consumer needs. Logistics in modern food enterprises requires the implementation of new solutions for effective supply chain management, in particular the use of automated systems for monitoring inventories and delivering goods.

The article also emphasizes the importance of sustainable development and environmental innovation, which are becoming an important factor for the successful functioning of food enterprises in the modern economy.

Keywords: innovations, technologies in food, logistics of food enterprises, production organization, innovative restaurant technologies, innovations in service, automation, digital technologies, intelligent systems.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-161.2025.08>

УДК 81-11: 81'42+37.02

Кравцова Ю. В., Леута О. І., Леміш Н. Є., Титаренко О. Ю.

ДИСКУРС ЯК ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНИЙ ФЕНОМЕН: КОМУНІКАТИВНИЙ, КОГНІТИВНИЙ, КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ, ДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

У статті розглядається проблема дискурсу як інтердисциплінарного феномена, оскільки віднедавна це поняття поширилося в багатьох гуманітарних наукових дисциплінах – філософії, соціології, психології, культурології, педагогіці, літературознавстві, лінгвістиці тощо, що свідчить про загальну тенденцію до інтеграційних процесів у сучасній науці.

Проаналізовано стан дослідження дискурсу в комунікативному, когнітивному, культурологічному та дидактичному аспектах. Описано його основні наукові інтерпретації та характерні категорійні ознаки.

Дискурс є видом і продуктом людської діяльності, тому його розуміють як складний когнітивно-комунікативний механізм і розглядають як процес і результат мисленнєво-мовленнєвої діяльності носіїв мови, відбиття їх індивідуальних картин світу, що містять як суб'єктивні, так й об'єктивні (національні) особливості світобачення.

Найбільш досліджуваним дискурс є в комунікативному аспекті, бо це насамперед мовне (мовленнєве) явище, інструмент міжособистісної, групової, масової та міжкультурної комунікації. Вивчення дискурсу в когнітивному аспекті активізувалося лише на початку XXI ст. Дослідження дискурсу в культурологічному та дидактичному аспектах досі не набуло активної стадії, хоча такі погляди на цей феномен є вкрай важливими, оскільки дискурс відображає національну специфіку певної культури та є ефективним інструментом навчання мов.

Доведено, що поняття дискурсу, яке віднедавна набуло поширення в багатьох гуманітарних науках і стало інтердисциплінарним, незважаючи на значну кількість праць у галузі дискурсології, є остаточно не визначеним, амбівалентним і потребує подальшого уточнення його дефініції. Дослідження дискурсу в комунікативному аспекті має значні досягнення, проте проблема його розуміння як статичного (дискурс – текст) і динамічного (дискурс – комунікація, інтеракція) явища залишається відкритою.

Ключові слова: дискурс, дискурсологія, дискурс-аналіз, комунікативний, когнітивний, культурологічний, дидактичний аспекти.

Сучасна наука плідно розвивається у двох протилежних, але взаємопов'язаних напрямках – інтеріоризації й інтеграції: відбувається, з одного боку, поступова внутрішня структуризація і диференціація певних галузей в окремих науках, а з іншого – об'єднання різних наук у вивченні таких об'єктів, для глибокого та всебічного пізнання яких необхідні факти з інших гуманітарних, природничих і технічних наук. Окрім того, у наукових дослідженнях XXI ст. активно використовують міждисциплінарні зв'язки у розгляді явищ і процесів, здійснюють їх комплексний аналіз, масштабні узагальнення і систематизації.

Одним з інтердисциплінарних дослідницьких об'єктів є дискурс. Віднедавна поняття дискурсу поширилося в багатьох гуманітарних наукових дисциплінах – філософії, соціології, психології, культурології, журналістиці, риториці, педагогіці, літературознавстві, лінгвістиці тощо, що свідчить про загальну тенденцію до інтеграційних процесів у сучасній науці. Наразі існує безліч наукових праць, які відбивають різні підходи до вивчення дискурсу (історіографічний, філософський, психологічний, соціологічний, когнітивний, лінгвістичний тощо), авторські концепції, аналітичні огляди (Ф. С. Бацевич, А. Д. Белова, В. Б. Бурбело, Ю. Габермас, Т. ван Дейк, А. П. Загнітко, Н. В. Кондратенко, О. І. Морозова, Г. Г. Почепцов, О. О. Селіванова, К. С. Серажим, М. Фуко, І. С. Шевченко та ін.). Унаслідок цього сформувалася самостійна галузь наукового знання – дискурсологія, об'єктом якої є, відповідно, дискурс, а основним методом дослідження – дискурс-аналіз. Проте досі немає однозначного розуміння сутності дискурсу, його категорійних ознак, єдиної класифікації та методики аналізу. "Саме через полідисциплінарність, багатозначність і багатофункціональність дискурсу не існує

загальноприйнятого й однозначного визначення цього поняття” [10, с. 244]. “Термін “дискурс” використовується у різних значеннях, що дає змогу вченим стверджувати про “розмитість” його поняттєвих меж” [1, с. 137]. Неоднозначність розуміння, амбівалентність поняття дискурсу пояснюється такими причинами, як історія формування дискурсивної теорії, в якій існували різноманітні підходи та відповідні тлумачення цього терміна, й відсутність єдиної позиції щодо визначення місця дискурсу в системі категорій мови, тому проблема дискурсу залишається *актуальною*.

Мета статті – розглянути дискурс як інтердисциплінарний феномен, проаналізувати його в комунікативному, когнітивному, культурологічному, дидактичному аспектах.

Дискурс є видом і продуктом людської діяльності, тому більшість сучасних науковців розуміють його як когнітивно-комунікативний феномен, оскільки він є процесом і результатом мисленнєво-мовленнєвої діяльності носіїв мови, відбиттям їх індивідуальних картин світу, що містять як суб’єктивні, так й об’єктивні (національні) особливості світобачення.

Найбільш досліджуваним дискурс є в *комунікативному аспекті*, з позицій комунікативістики (теорії комунікації) та комунікативної лінгвістики, бо це насамперед мовне (мовленнєве) явище, інструмент міжособистісної, групової, масової та міжкультурної комунікації. Поняття дискурсу асоціюється з усіма виявами комунікації в суспільстві, комунікацією в межах окремих каналів спілкування, способів викладу та втілення прагматичної мети учасників комунікації (комуніканта і комуніката), типами та формами мовлення, принципами побудови повідомлення, його риторикою, характеристиками мовлення окремої людини і груп людей. Розглядають дискурс і як різновид функційного стилю мовлення, його реалізацію в різних сферах спілкування тощо [1, с. 137-138].

У межах різних підходів і концепцій існує багато дефініцій дискурсу: “зв’язний текст у сукупності з екстралінгвальними – прагматичними, соціокультурними та іншими чинниками; текст в аспекті подій; мовлення як цілеспрямована соціальна дія, як компонент взаємодії людей” [11, с. 228]; “тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями і тактиками учасників” [1, с. 138]; “комунікативна подія, що обумовлюється взаємозв’язком між мовцем та слухачем і передбачається мовленнєвою поведінкою останніх” [12, с. 215] тощо.

Проте аналіз різних тлумачень дискурсу дає підстави стверджувати, що основними є два підходи: формальний, коли дискурс розглядають як статичне явище, як текст / сукупність текстів, найвищу одиницю мови (мовлення, комунікації), результат комунікації з урахуванням різних екстралінгвальних факторів; діяльнісний, коли його розуміють як динамічний, інтерактивний феномен, процес (дію, подію) комунікації. “При статичному розумінні дискурс концептуалізується як автономний (чітко виокремлюваний) об’єкт – текст або

висловлення, які являють собою результат комунікативної діяльності, усної або письмової. <...> Відмітною рисою цього підходу є те, що суб'єкт, який сприймає ситуацію, вважається "універсальним" – абстрактним, позбавленим будь-яких особистісних рис. При розгляді з позицій діяльнісного підходу дискурс розуміється як процес, комунікативна подія, здійснювана за посередництвом природної мови соціальна взаємодія комунікантів. <...> Ознакою діяльнісного підходу є те, що суб'єкт сприйняття ситуації є активним учасником, залученим до ситуації: характер сприйняття ситуації залежить від особистості того, хто її сприймає" [7, с. 137]. Таким чином, сучасне розуміння дискурсу перебуває у межах двох протилежних за формою існування (статика – динаміка) підходів, але тісно взаємопов'язаних з огляду теорії мовленнєвої комунікації: дискурс – текст і дискурс – комунікація.

Виходячи з різних тлумачень дискурсу, можна виділити такі його категорійні ознаки: 1) цілісність, зв'язність, завершеність (здатність функціонувати як цілісна одиниця; когерентність і когезія); 2) структурованість, членованість (наявність певної внутрішньої організації – макро- та мікроструктури; можливість членування на змістові частини); 3) контекстуальність (сукупність викладених подій, їх учасників, інформації, обставин, оцінок); 4) модельованість (здатність моделювати певну комунікативну ситуацію, що відповідає конкретній сфері спілкування); 5) концептуальність (спосіб вираження основної ідеї); 6) інформативність (виклад фактів, подій; інформаційний потік); 7) антропоцентричність (розкриття особливостей діяльності учасників комунікації та їх оцінка подій); 8) локально-темпоральна віднесеність (тісна єдність простору та часу, орієнтована на продукування повідомлення комунікантом та його сприйняття комунікатом); 9) мовна (мовленнєва) специфічність (фонетичні, лексичні, синтаксичні особливості певної мови; жанрово-стильові та стилістичні характеристики тощо); 10) авторська модальність (відбиття суб'єктивного світобачення); 11) прагматична спрямованість (спонукання комуніката (читача, слухача) до певної реакції). Дискурс як інтерактивне комунікативне явище (у динаміці) має ще такі специфічні ознаки, як-от: 1) процесуальність (відображення спільної діяльності учасників комунікації, поєднання фаз продукування повідомлення комунікантом і його сприйняття комунікатом); 2) діяльнісність (динамічність і континуальність); 3) незамкненість, відкритість (можливість перетворення ситуації на інший дискурс за умови зміни або припинення комунікативної ситуації комунікатом, який може переформатувати взаємодію, цілі, стратегії спілкування, або за умови зміни обставин комунікативного акту).

Отже, дискурс – це складний і багатоаспектний комунікативний феномен, який потребує подальшого дослідження, що сприятиме поступовому виробленню єдиної позиції щодо сутності й ознак цього явища, визначення його місця в мові та ролі у мовленнєвій комунікації.

Дискурс як продукт людської діяльності є не тільки комунікативним, а й ментальним (когнітивним) явищем, оскільки, з одного боку, комунікант продукує повідомлення, а з іншого – комунікант сприймає його, спираючись на

особисті знання про реальність – індивідуальні картини світу. Дослідження дискурсу в *когнітивному аспекті*, з позицій когнітології (когнітивістики) та когнітивної лінгвістики, активізувалося лише на початку ХХІ ст. [3; 7; 8].

Сприйняття різних об'єктів є частиною складного процесу пізнання і залежить від системи, в якій розглядається той чи той об'єкт, а також від особистості суб'єктів, їх індивідуального життєвого досвіду і традицій, практичних цілей і сфери інтересів, що розвинулися в суспільстві. Внаслідок цього із сукупності уявлень людини про реальність формується певна картина світу, яка не є фотографічним відображенням об'єктів дійсності, а відбиттям реальності крізь призму ментальності суб'єкта, що його сприймає.

Людські контакти з світом різноманітні, тому з набуттям досвіду в різних галузях людської діяльності, виникають різні картини світу, які по-особливому структурують знання про нього та висвітлюють його лише в певних аспектах. Проте носії однієї мови мають спільну національну базу знань про світ, яка формується під час їх когнітивної діяльності протягом всього життя.

Когніція є ментальним процесом, за допомогою якого відбувається отримання, зберігання, оброблення, перероблення та використання знань про дійсність (сприймання, увага, пам'ять тощо); це процес пізнання, набуття знань. Дуже значну роль у процесі людського пізнання дійсності відіграє мова, бо саме через неї можна об'єктивізувати мисленнєву діяльність, тобто вербалізувати її.

Важливими процесами пізнавальної людської діяльності є категоризація (ментальний механізм структурації знань про дійсність, який передбачає об'єднання предметів і явищ у відповідні класи як рубрики досвіду і пов'язаний з усіма когнітивними системами й операціями) та концептуалізація (ментальний процес, що полягає в осмисленні й упорядкуванні результатів досвіду й уявлень про об'єкти та їх ознаки). Концептуалізація є найважливішим процесом пізнавальної діяльності, сутність якої полягає в осмисленні отриманої інформації та утворенні внаслідок цього концептів як особливих "квантів" знання, концептуальних структур і всієї концептуальної системи в людській психіці. Концептуалізація сприяє формуванню концептуальної системи, складниками якої є концепти – інформаційні структури свідомості, різні за способами утворення та представлення знань про певні об'єкти дійсності.

Національна база знань про дійсність, яка є спільною для всіх носіїв мови та лінгвокультури, містить мовні, фонові (культурно-історичні, національно-етнічні тощо), концептуальні знання, отримані під час пізнавальної діяльності, а також прагматичні знання, необхідні для реалізації мовленнєвого акту. Учасники комунікації мають свої індивідуальні картини світу – мовну й концептуальну. Кожному з них "притаманна дискурсивна багатовимірна матриця як система взаємопов'язаних когнітивних, комунікативних, соціологічних, етнічних, психологічних контекстів. Конкретними методами організації знань у дискурсі виступають когнітивні механізми. Вони є універсальними інструментами свідомості людини, інструментами

інтерпретативного процесу оперування знаннями. <...> Частина задіяних когнітивних механізмів забезпечують передачу окремих лексично, морфологічно і синтаксично репрезентованих смислів. Інша частина механізмів спрямована на конструювання цілісного концептуального змісту дискурсу та окремих його фрагментів” [8, с. 51].

Отже, дискурс за своєю суттю є когнітивним, особливою системою категоризації та концептуалізації, унікальним способом конструювання світу на підставі широкого спектру знань учасників комунікації. З одного боку, дискурс як когнітивно-комунікативний механізм конструюється комунікантом, виходячи з його інтенцій, когнітивної та комунікативної мети, особливостей світобачення та розуміння ситуації спілкування, а з іншого – комунікат сприймає дискурс як результат діяльності комуніканта, реагує і перетворює його, спираючись на власні базові знання.

Дискурс завжди є виявом культурної комунікації – її етнокультурних і культурно-історичних особливостей. Проте дослідження дискурсу в *культурологічному аспекті*, з позицій культурології та лінгвокультурології, досі не набуло активної стадії, хоча такий погляд на цей феномен є вкрай важливим, оскільки він висвітлює національну специфіку культури.

Дискурс як мовне (мовленнєве) явище є відображенням культури певного етносу, відбиваючи не лише фрагмент реальної дійсності, наданий етнічній спільноті у безпосередньому сприйнятті, а й образ життя, світобачення і світовідчуття, національний характер, темперамент, систему цінностей, тобто менталітет народу. У кожній культурі існують правила комунікативної взаємодії, які зумовлюють мовленнєву поведінку в суспільстві.

Мова як знаряддя культури формує своїх носіїв, нав'язує їм зафіксоване у мовних формах бачення світу, визначає образ мислення і почуттів. Вона виступає регулятором сприйняття світу її носіями, надаючи їм певну “сітку” значущих категорій, крізь яку фільтрується досвід буття. Опановуючи мову, людина засвоює закладену в мовній семантичній матриці інформацію про світ, побут, спосіб життя, стосунки між людьми, що зумовлює формування її культурної самосвідомості та національно-культурної ідентичності. За допомогою мови люди передають та фіксують символи, норми, звичаї, цінності, інформацію, наукові знання, моделі поведінки тощо. У такий спосіб відбувається соціалізація, яка виражається у засвоєнні культурних норм й оволодінні соціальних ролей, без яких людина не може жити у суспільстві.

Дискурс відбиває національно-культурну семантику мови, насамперед її лексики і фразеології, що містять історично сформовані особливості національного менталітету, культури, історії та звичаїв народу і нерідко мають імпліцитний характер, коли значення слів, відомі всім членам лінгвокультурної спільноти, є незрозумілими для представників інших культур.

Культурологічний підхід до вивчення дискурсу передбачає виявлення різних типів мовних одиниць: з одного боку, виділяють слова та вирази, які в концентрованому вигляді виражають специфічний досвід народу як носія конкретної мови (культурно-історичні реалії, емоційно-оцінна лексика,

фразеологізми тощо), а з іншого – існує значна кількість слів і виразів, які мають універсальний характер для людства загалом.

Останнім часом дискурс як інтердисциплінарне явище набуває значущості в освітній діяльності. Проте його вивчення в *дидактичному аспекті*, з позицій дидактики й лінгводидактики, лише розпочинається. Дискурс є важливим об'єктом вивчення у здобувачів другого (магістерського) та третього (науково-освітнього) рівнів вищої освіти, зокрема філологів. Різні освітні програми пропонують нові освітні компоненти з теорії дискурсу та дискурс-аналізу, розробляють відповідні навчально-методичні комплекси.

Засвоєння теоретичних знань з дискурсології викликає у здобувачів вищої освіти певні труднощі, пов'язані з різноманітністю дефініцій дискурсу, підходів до його вивчення, типологій і методик дискурс-аналізу. Крім того, не сприяє ефективності опанування теорії дискурсу й відсутність підручників і навчальних посібників з дискурсології (в наявності лише [4] як науково-навчальне видання), які б містили систематизовані та структуровані знання про дискурс, його сутність, категорійні ознаки, типи тощо й висвітлювали ці питання в доступній для здобувачів формі.

Вивчення дискурсу в прикладному аспекті, як матеріалу для навчання різних мов в усній і письмовій формах, вже розглядається у працях лінгвометодичного спрямування [2]. “Під час роботи з усним дискурсом головну увагу звертають на сталі мовні звороти, просодію, жести в дискурсі, особливості структури усного дискурсу та поділ його на елементарні дискурсивні одиниці, відмітною є і методика транскрибування дискурсу. Під час роботи з писемним дискурсом на перший план висунуто питання граматики, дослідження дискурсивних факторів мовних явищ. Особливості функціонування контексту в усному і писемному дискурсах впливають і на характер роботи з ними. Так, ситуативний контекст в усному дискурсі сприймається безпосередньо, оскільки усний дискурс розгортається у площині “тут і зараз”, тоді як для писемного дискурсу ситуація створення і ситуація сприймання віддалені” [2, с. 70]. Аналіз дискурсу у сфері писемної комунікації потребує таких знань і вмінь здобувачів, як: усвідомлення комунікативної мети, яку реалізує створений комунікантом (автором) текст; уміння аналізувати комунікативну ситуацію, враховуючи її параметри (статусно-рольові характеристики учасників комунікації, сфера спілкування тощо); оцінка дотримання комунікантом жанрово-стильових норм створеного дискурсу тощо.

Підсумовуючи, зазначимо, що поняття дискурсу, яке віднедавна набуло поширення в багатьох гуманітарних науках і стало інтердисциплінарним, незважаючи на значну кількість праць у галузі дискурсології, є остаточно не визначеним, амбівалентним і потребує подальшого уточнення його дефініції. Дослідження дискурсу в комунікативному аспекті має значні досягнення, проте проблема його розуміння як статичного (дискурс – текст) і динамічного (дискурс – комунікація, інтеракція) явища залишається відкритою. Вивчення дискурсу в когнітивному, культурологічному та дидактичному аспектах перебуває в стадії поступової активізації та є перспективним.

До перспектив дослідження дискурсу можна також віднести розроблення його єдиної типології, оскільки зараз існує занадто широке коло критеріїв, покладених в основу типологізації. Намагання визначити різні типи дискурсу є історично зумовленим, адже це залежить від рівня критеріальної бази в конкретний історичний період, яку постійно оновлюють і доповнюють. Цей процес є досить складним і навряд чи може бути завершеним найближчим часом, оскільки поряд із новими типами дискурсу в процесі їх дослідження постійно виникають певні підтипи, що потребує подальшого наукового осмислення, аналізу й опису.

Використана література:

1. Бапевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : ВЦ "Академія", 2004. 344 с.
2. Будник А. О. Дискурс у сфері усної і писемної комунікації : лінгводидактична інтерпретація проблеми. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. 2008. № 50. Т. 2. С. 68-72.
3. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / за заг. ред. І. С. Шевченко : монографія. Харків : Константа, 2005. 356 с.
4. Загнітко А. П. Основи дискурсології : науково-навч. вид. Донецьк : Вид-во ДонНУ, 2008. 194 с.
5. Кондратенко Н. Комунікативно-дискурсивні дослідження в сучасному українському мовознавстві: тенденції та перспективи. *Українська мова*. 2018. № 1. С. 64-73.
6. Корольов І. Р. Поняття дискурсу в сучасному мовознавстві : визначення, структура, типологія. *Studia Linguistica*. 2012. Вип. 6. С. 285-305.
7. Морозова О. І. Дискурс як когнітивно-комунікативна подія. *Науковий вісник Волинського національного ун-ту імені Лесі Українки. Серія Філологічні науки. Мовознавство*. 2010. № 7. С. 134-138.
8. Романчук С. М. Комунікація як дискурс в об'єктиві когнітивістики. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 27. Т. 2. С. 48-53.
9. Савелюк Н. М. Дискурс як міждисциплінарне поняття та його психологічні виміри. *Психологічні перспективи*. 2015. Вип. 26. С. 251-264.
10. Ситник І. В. Педагогічний дискурс у типології дискурсу. *Нова філологія* : зб. наук. пр. 2021. № 83. С. 244-250.
11. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень / уклад. : О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк; відп. ред. Г. П. Півторак. Київ : Довіра, 2006. 790 с.
12. Чепіль О. Я. Феномен дискурсу у сучасній лінгвістиці. *Наукові записки. Серія "Філологічна"*. 2011. Вип. 20. С. 211-215.

References:

1. Batsevych F. S. (2004). *Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky* [Fundamentals of Communicative Linguistics]. Kyiv : VTs "Akademiia". 344 s. [in Ukrainian].
2. Budnyk A. O. (2008). *Dyskurs u sferi usnoi i pysemnoi komunikatsii : linhvodydaktychna interpretatsiia problemy* [Discourse in the field of oral and written communication: linguodidactic interpretation of the problem]. *Pedahohichni nauky* : zb. nauk. pr. № 50. T. 2. С. 68-72 [in Ukrainian].
3. *Dyskurs yak kohnityvno-komunikatyvnyi fenomen* [Discourse as a cognitive-communicative phenomenon]. (2005) / za zah. red. I. S. Shevchenko : monohrafiia. Kharkiv : Konstanta. 356 s. [in Ukrainian].
4. Zahnitko A. P. (2008). *Osnovy dyskursolohii* [Fundamentals of Discourseology] : naukovo-navch. vyd. Donetsk : Vyd-vo DonNU. 194 s. [in Ukrainian].
5. Kondratenko N. (2018). *Komunikatyvno-dyskursyyni doslidzhennia v suchasnomu ukrainskomu movoznavstvi: tendentsii ta perspektyvy* [Communicative and discursive research in modern Ukrainian linguistics: trends and prospects]. *Ukrainska mova*. № 1. S. 64-73 [in Ukrainian].
6. Korolyov I. R. (2012). *Poniattia dyskursu v suchasnomu movoznavstvi: vyznachennia, struktura, typolohiia* [The concept of discourse in modern linguistics: definition, structure, typology]. *Studia Linguistica*. Vyp. 6. S. 285-305 [in Ukrainian].

7. Morozova O. I. (2010). Dyskurs yak kohnityvno-komunikatyvna podiia [Discourse as a cognitive-communicative event]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho un-tu imeni Lesi Ukrainky. Seria Filolohichni nauky. Movoznavstvo*. № 7. S. 134-138 [in Ukrainian].
8. Romanchuk S. M. (2023). Komunikaitsiia yak dyskurs v obiektyvi kohnityvistyky [Communication as discourse through the lens of cognitive science.]. *Zakarpatski filolohichni studii*. Vyp. 27. T. 2. S. 48-53 [in Ukrainian].
9. Saveliuk N. M. (2015). Dyskurs yak mizhdystsypynarne poniattia ta yoho psykholohichni vymiry [Discourse as an interdisciplinary concept and its psychological dimensions]. *Psykhologichni perspektyvy*. Vyp. 26. S. 251-264 [in Ukrainian].
10. Sytnyk I. V. (2021). Pedahohichni dyskurs u typolohii dyskursu [Pedagogical discourse in the typology of discourse]. *Nova filolohiia* : zb. nauk. pr. № 83. S. 244-250 [in Ukrainian].
11. Suchasnyi slovnyk inshomovnykh sliv : blyzko 20 tys. sliv i slovopoluchen [Modern dictionary of foreign words: about 20 thousand words and phrases]. (2006) / Uklad. : O. I. Skopnenko, T. V. Tsymbaliuk; vidp. red. H. P. Pivtorak. Kyiv : Dovira. 790 s. [in Ukrainian].
12. Chepil O. Ya. (2011). Fenomen dyskursu u suchasni linhvistytsi [The phenomenon of discourse in modern linguistics]. *Naukovi zapysky. Seriia "Filolohichna"*. Vyp. 20. S. 211-215 [in Ukrainian].

Y. KRAVTSOVA, O. LEUTA, N. LEMISH, O. TYTARENKO. Discourse as an interdisciplinary phenomenon: communicative, cognitive, cultural, and didactic aspects.

The article deals with the problem of discourse as an interdisciplinary phenomenon, since this concept has recently spread in many humanitarian scientific disciplines – philosophy, sociology, psychology, cultural studies, pedagogy, literary studies, linguistics, etc. It testifies to the general tendency for integration processes in modern science.

The state of discourse studies in communicative, cognitive, cultural, and didactic aspects is analysed. Its main scientific interpretations and characteristic categorical features are described.

Discourse is a type and product of human activity, so it is understood as a cognitive-communicative mechanism. It is considered as a process and result of mental-speech activity of native speakers, a reflection of their individual worldviews, containing both subjective and objective (national) peculiarities.

The most investigated discourse is in the communicative aspect, since it is first and foremost a lingual phenomenon, a tool of interpersonal, group, mass, and intercultural communication. The study of discourse in the cognitive aspect was intensified only in the early 21st century. The study of discourse in cultural and didactic aspects has not yet been active, although such views on this phenomenon are extremely important because discourse reflects the national specificity of a particular culture and is an important tool for learning languages.

It is proved that the concept of discourse, which has recently become widespread in many humanities and has become interdisciplinary, despite a significant number of works in the field of discourse studies, is not finally defined, ambivalent and requires further clarification of its definition. The study of discourse in the communicative aspect has made significant achievements, but the problem of understanding it as a static (discourse – text) and dynamic (discourse – communication, interaction) phenomenon remains open.

Keywords: *discourse, discoursology, discourse analysis, communicative, cognitive, cultural, didactic aspects.*